

Opis systemu zaliczkowego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy

Wstęp

W ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy (SPPW) projekty są finansowane w formie refundacji ponoszonych przez beneficjenta kosztów lub w tzw. systemie zaliczkowym. System zaliczkowy oparty jest na odnawialnych płatnościach z góry. Oznacza to, że nie ma możliwości połączenia płatności zaliczkowej z refundacjami, za wyjątkiem płatności końcowej, która zawsze ma charakter refundacji.

Niniejsze wytyczne zostały przygotowane w oparciu o dokumenty¹ strony szwajcarskiej i mają na celu zebranie i usystematyzowanie informacji nt. systemu zaliczkowego w ramach SPPW.

Wytyczne zawierają katalog podmiotów, które mogą ubiegać się o finansowanie projektu w systemie zaliczkowym oraz procedury z tym związane. Podkreślić jednak należy, że ostateczna decyzja co do możliwości sposobu finansowania projektu zależy od decyzji strony szwajcarskiej, a otrzymywanie płatności zaliczkowych związane jest ze spełnieniem określonych warunków opisanych w dalszej części dokumentu.

Zgodnie z *Systemem przepływów finansowych* SPPW wszelkie płatności dla Instytucji Realizujących/Operatorów, co do zasady, są prefinansowane z budżetu państwa. Mechanizm prefinansowania wynika z *Aneksu 2 do Umowy ramowej pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Szwajcarską Radą Federalną*. Zgodnie z tym dokumentem strona szwajcarska nie jest bezpośrednio zaangażowana w weryfikację poszczególnych wniosków o płatność oraz faktur i innych dokumentów dotyczących wydatkowania środków, składanych przez Instytucje Realizujące (IR)/Operatorów (wraz z *Raportami Okresowymi*). Weryfikacja tych dokumentów leży w kompetencjach właściwej Instytucji Pośredniczącej lub Krajowej Instytucji Koordynującej. Natomiast zaakceptowane przez Instytucję Pośredniczącą i Krajową Instytucję Koordynującą wnioski o płatność są podstawą do przygotowania przez Instytucję Płatniczą *Zbiorczych wniosków o refundację* przedkładanych stronie szwajcarskiej, która wypłaca odpowiednią kwotę na rachunek Instytucji Płatniczej. Strona szwajcarska refunduje więc jedynie te kwoty, które zostały wcześniej wypłacone IR/Operatorom z budżetu państwa. Opisany powyżej mechanizm prefinansowania ma zastosowanie do wszystkich płatności przekazywanych w trakcie realizacji wszystkich programów i projektów, niezależnie od tego co jest przedmiotem płatności, chyba, że umowy ws. poszczególnych projektów stanowią inaczej.

Podstawą zwrotu przez stronę szwajcarską prefinansowanych z budżetu państwa płatności na rzecz IR/Operatora oprócz *Zbiorczych Wniosków o refundację*, przygotowywanych przez Instytucję Płatniczą są także *Raporty Okresowe* przedstawiające postęp w projekcie/programie. Raporty te są bardzo istotne z punktu widzenia wnioskowania o kolejne transze zaliczki. W związku z tym, muszą dostarczać informacji uzasadniających konieczność otrzymania kolejnej transzy zaliczki.

¹ Nota ws. zaliczek z dnia 18 sierpnia 2009 r. wraz z korespondencją towarzyszącą oraz Nota z dnia 24 listopada 2010 r

1. Zasady ogólne przyznawania zaliczek

Zgodnie z ustaleniami ze stroną szwajcarską w ramach programu SPPW o dofinansowanie w systemie zaliczkowym, pochodzące ze środków Darczyńcy, mogą ubiegać się określone podmioty przy założeniu zdefiniowanych warunków (pkt. a-d).

a) *Zaliczki dla Instytucji Realizujących będących organizacjami pozarządowymi*

Organizacje pozarządowe działające jako Instytucje Realizujące mogą występować o zaliczki na następujących warunkach:

- Instytucje Realizujące o statusie organizacji pozarządowych powinny przedłożyć do Krajowej Instytucji Koordynującej lub innej odpowiedniej instytucji wniosek o zaliczkę/płatność;
- każdorazowa zaliczka nie przekroczy 20% budżetu projektu;
- każdorazowa zaliczka nie przekroczy 50% budżetu projektu na bieżący rok; oraz
- płatność końcowa o minimalnej wysokości 5% dofinansowania zostanie wypłacona po akceptacji przez stronę szwajcarską *Raportu z zakończenia projektu*.

Harmonogram płatności jest dostosowywany indywidualnie do każdego projektu/programu.

b) *Granty Blokowe*

W ramach Grantów Blokowych, zgodnie z *Aneks 3 do Umowy Ramowej*, Operatorzy mają możliwość otrzymania zaliczki zarówno na finansowanie kosztów zarządzania danego Operatora, jak również funduszu na re-granting. Warunki udzielania takich zaliczek są uzgadniane indywidualnie w trakcie ustanawiania Grantu Blokowego oraz są określone w *Umowie ws. Grantu Blokowego*. Ponadto, podobne warunki zaliczkowego finansowania mogą zostać przyznane przez Operatora organizacjom pozarządowym oraz innym instytucjom będącym beneficjentami końcowymi Grantu Blokowego.

c) *Zaliczki w przypadku systemów re-grantingowych*

Przedmiotowe zaliczki są dostępne w przypadku funduszu na re-granting oraz w przypadku kosztów zarządzania danej instytucji. Warunki udzielania takich zaliczek są uzgadniane indywidualnie w przypadku każdego projektu, w trakcie jego ustanawiania oraz są określone w odpowiedniej *Umowie ws. Projektu/Programu*. Ponadto, podobne warunki mogą zostać przyznane przez Operatora instytucjom będącym beneficjentami końcowymi systemów re-grantingu, w tym projektu „*Poprawa otoczenia biznesu i dostępu do finansowania małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wspieranie funduszy podwyższonego ryzyka*” realizowanego przez Krajowy Fundusz Kapitałowy.

d) *Zaliczki w przypadku projektów badawczych*

Instytucje, które realizują projekty badawcze i projekty wymiany akademickiej mogą otrzymywać zaliczki w oparciu o następujące warunki:

- dana instytucja powinna przedłożyć wniosek o zaliczkę/ płatność do KIK lub instytucji zarządzającej programem badawczym;
- każdorazowa zaliczka nie przekroczy 10% budżetu projektu;
- każdorazowa zaliczka nie przekroczy 50% budżetu projektu na bieżący rok; oraz
- płatność końcowa o minimalnej wysokości 5% dofinansowania projektu zostanie wypłacona po zaakceptowaniu przez stronę szwajcarską *Raportu z zakończenia projektu*.

Harmonogram płatności jest dostosowywany indywidualnie do każdego projektu/programu.

e) Zaliczki w przypadku projektów obszaru tematycznego „Inicjatywa na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych”

Dodatkowo, systemem zaliczkowym po stronie polskiej objęte są projekty realizowane w ramach obszaru tematycznego *Inicjatywa na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych*. W tym przypadku, zaliczki pre-finansowane z budżetu państwa Instytucjom Realizującym będą podlegały zwrotowi od strony szwajcarskiej po ich rozliczeniu.

Niezależnie od statusu Instytucji Realizującej wszyscy beneficjenci tego obszaru będą mogli realizować swoje projekty w systemie zaliczkowym.

2. Zaliczki - Raportowanie

2.1 Ustalanie wysokości transzy zaliczki

Celem niniejszej części jest wyjaśnienie zasad raportowania oraz sposobów ustalania kwoty kolejnej transzy zaliczki stosowanych we wszystkich programach/projektach w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, w których system zaliczkowy jest stosowany zgodnie z pkt. 1 a-e.

Instytucja Realizująca lub instytucja, która jest uprawniona do otrzymywania zaliczek może wnioskować o pierwszą zaliczkę (pierwszą płatność) na podstawie planowanych wydatków, której wysokość jest określona na etapie *Umowy ws. Projektu/Programu/Grantu Blokowego* oraz o kolejne zaliczki w trakcie wdrażania projektu. Poziomy indykatywny zaliczek dla projektu, bądź programu są określone na etapie umowy oraz wskazywane w *Harmonogramie Płatności*, który jest załącznikiem do *Raportu Okresowego*. Dodatkowo, przy ustalaniu kolejnych transz zaliczek zastosowanie mają poniższe wytyczne strony szwajcarskiej:

- ✓ Każda z kolejnych zaliczek, rozważana odrębnie, jak również pierwsza zaliczka nie mogą przekroczyć progów procentowych wymienionych w pkt. 1 dokumentu (np. każdorazowa transza zaliczki nieprzekraczająca 20% budżetu projektu dla organizacji pozarządowych działających jako Instytucje Realizujące).
- ✓ Kwota zaliczki wnioskowana przez Instytucję Realizującą/Operatora na kolejny okres raportowania powinna wynikać z popartego uzasadnieniem oszacowania planowanych wydatków, wskazanych w danym *Raporcie Okresowym*.
- ✓ Instytucja Realizująca wnioskując o kolejną transzę powinna wziąć pod uwagę kwotę środków, która już została jej przekazana, a nie została wydatkowana do końca mijającego okresu. W celu uniknięcia gromadzenia środków zaliczkowych przez IR, kwoty wydatków planowanych na następny okres raportowania będą pomniejszane o kwoty niewydatkowane w poprzednim okresie. W przypadku, jeśli jakieś działania lub części działań zaplanowanych do zrealizowania w mijającym okresie zostały przełożone do realizacji w kolejnym okresie raportowania, planowane wydatki związane z tymi odroczonymi działaniami powinny być włączone do *Raportu Okresowego* w sposób w jaki zilustrowano na poniższym przykładzie:

Podstawa płatności	Wydatki planowane na dany okres raportowania	Kwota wnioskowana	Kwota faktycznie wydatkowana w danym okresie raportowania	Stan działania na koniec danego okresu raportowania	Kwota w dyspozycji IR po upływie danego okresu raportowania
Pierwsza zaliczka/ Pierwszy Wniosek o płatność	wskazane w <i>Umowie Projektu</i> Działanie 1: PLN 50 000 Działanie 2: PLN 50 000 <u>Działanie 3: PLN 20 000</u> = razem PLN 120 000	PLN 120 000	Działanie 1: PLN 50 000 Działanie 2: PLN 40 000 <u>Działanie 3: PLN 0</u> = razem PLN 90 000	1: zakończone 2: zakończone (niższe rzeczywiste wydatki) 3: przełożone	PLN 30 000
Drugi Wniosek o płatność	wskazane w <i>Raporcie Okresowym</i> Działanie 3: PLN 20 000 Działanie 4: PLN 100 000 <u>Działanie 5: PLN 200 000</u> = razem PLN 320 000	PLN 320 000 – PLN 30 000 = PLN 290 000	Działanie 3: PLN 20 000 Działanie 4: PLN 50 000 <u>Działanie 5: PLN 200 000</u> = razem PLN 270 000	3: zakończone 4: częściowo zakończone 5: zakończone	PLN 50 000
Trzeci Wniosek o płatność	wskazane w <i>Raporcie Okresowym</i> Działanie 4: PLN 50 000 <u>Działanie 6: PLN 300 000</u> = razem PLN 350 000	PLN 350 000 – PLN 50 000 = PLN 300 000	Działanie 4: PLN 50 000 <u>Działanie 6: PLN 220 000</u> = razem PLN 270 000	4: zakończone 6: zakończone (niższe rzeczywiste wydatki)	PLN 80 000

Należy zauważyć, że *Raporty Okresowe* projektów realizowanych w systemie zaliczkowym obok informacji dotyczących kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych poniesionych do końca okresu raportowania, czy całkowitej kwoty płatności zaliczkowych otrzymanych do końca okresu sprawozdawczego, powinny przedstawiać także szczegółowo rozpisane wydatki planowane w kolejnym okresie jako uzasadnienie wnioskowania o kolejną transzę zaliczki, jak również uaktualniony *Harmonogram Płatności*. Kwota zaliczki wnioskowana przez Instytucję Realizującą na kolejny okres raportowania winna wynikać z popartego uzasadnieniem oszacowania wydatków wskazanych w danym *Raporcie Okresowym*, podczas gdy *Harmonogramy Płatności* służą tylko ich planowaniu.

W każdym z przypadków, końcowa płatność w wysokości minimum 5% dofinansowania w przypadku projektów oraz 5% kwoty grantu w ramach kosztów zarządzania w przypadku systemów re-grantingowych, będzie wypłacona nie wcześniej niż po zaakceptowaniu przez stronę szwajcarską ostatniego *Raporcie Okresowego*, *Raporcie z zakończenia projektu* oraz wniosków z *Końcowego Audytu Finansowego*.

2.2 Kurs wymiany CHF/PLN w odniesieniu do grantów dla beneficjentów końcowych w systemach re-grantingowych z ustalonym sztywnym kursem wymiany

Następujące postanowienia mają zastosowanie w systemach re-grantingowych, w przypadku których w *Umowach ws. Projektu/Programu/Grantu Blokowego* został ustalony sztywny kurs wymiany w

odniesieniu do zaliczek na granty dla beneficjentów końcowych, kurs ten (odpowiadający kursowi wymiany z dnia ogłoszenia poszczególnych naborów) powinien być stosowany w odniesieniu do całej alokacji danego naboru oraz w odniesieniu do wszystkich projektów realizowanych w ramach danego naboru. Alokacja naboru powinna być określona w CHF i przeliczona na PLN zgodnie z ww. kursem wymiany. Ponadto, powinna ona pozostać stała zarówno w CHF jak i w PLN. Zarówno Instytucja Realizująca/Operator oraz beneficjenci końcowi poszczególnych naborów w swoich raportach powinni stosować sztywny kurs walutowy.

W *Raportach Okresowych*, Instytucja Realizująca/Operator powinny przedstawiać rzeczywiste wydatki projektu w złotych (PLN). Dodatkowo, w odniesieniu do wydatków poniesionych przez Operatorów w danym roku, *Raporty Roczne* powinny prezentować dane we frankach szwajcarskich (CHF) w ujęciu kumulatywnym.

2.3 Kurs wymiany CHF/PLN stosowany w raportowaniu przez projekty/programy otrzymujące zaliczki

Następujące postanowienia mają zastosowanie do wszystkich innych przypadków projektów i grantów blokowych, w których uzyskanie zaliczki jest możliwe zgodnie z pkt. 1 a-e, włączając także zaliczki na koszty zarządzania w systemach re-grantingowych, jak również zaliczki na granty dla beneficjentów końcowych w systemach re-grantingowych ze zmiennym kursem walutowym.

W *Raportach Okresowych*, Instytucja Realizująca/Operator powinny przedstawiać rzeczywiste wydatki projektu w złotych (PLN). Dodatkowo, w odniesieniu do wydatków poniesionych w danym roku, *Raporty Roczne* powinny prezentować dane we frankach szwajcarskich (CHF) w ujęciu kumulatywnym. Kursem franka szwajcarskiego przyjętym do ww. raportowania jest kurs uprzednio zastosowany przez Instytucję Płatniczą w *Zbiorczym wniosku o refundację* na podstawie *Wniośków o płatność* obejmujących dany okres sprawozdawczy. Instytucja Płatnicza w ciągu 3 dni roboczych od wysłania stronie szwajcarskiej *Zbiorczego wniosku o refundację* informuje papierowo i elektronicznie (poprzez przesłanie elektronicznej wersji uzupełnionego o kurs *Wniosku o płatność*) Instytucje Pośredniczące i Krajową Instytucję Koordynującą o kursie wymiany, jaki został zastosowany dla danego wniosku przy przygotowywaniu *Zbiorczego wniosku o refundację* do strony szwajcarskiej.